

KUKÁTKO 4

XXXII. národní přehlídka amatérského divadla pro děti Rakovník 2013

Děti si zaslouží i takové příběhy

■ Kdo přišel v pátek večer na princezny, hloupé Honzy, ježibaby, vodníky či loupežníky, musel být nutně překvapen. Divadlo HOP HOP z Ostrova přivezlo složité téma z minulosti, které nutilo již během představení některé děti k otázkám do rodičovských uší. Poté, co dozněl potlesk, počkal jsem v zákulisí na režisérku představení Irenu Konývkovou a zptal se jí na několik věcí, které mě razily štolý do mozku od té doby, co jsem hru absolvoval.

Proč jste si zvolili tak závažné téma, jakým je poněmčování českých dětí v průběhu druhé světové války? Naše děti si to vybraly. Prostě si vybíraly knížky, které je zajímaly a které chtěly hrát. Příběh, o kterém jsme dnes hráli, je oslovil.

Knížku „Říkali mi Leni“ jsem četl již před třemi desítkami let a již tehdy jsem měl problém pochopit, o co vlastně jde. Myslíte, že současné děti jsou schopné podobné téma pochopit? Neví přece většinou, o čem běží... Myslím si právě, že pokud neví, je dobré to hrát. Musím říci, že když hrajeme pro školy, s dětmi si před představením i po něm

povídám. Snažíme se je s tou dobou a s tím, co se tady vlastně dělo, seznámit. Nejdříve mi říkají, co z námi hraného příběhu vyčetli a já jim pak vysvětluji realie. Myslím si, že by se na tyto věci a tuto dobu nemělo zapomínat.

Máte na vaši hru od diváků nějaké reakce?

Hrajeme poměrně často pro školy, protože učitelé si o to říkají. Je to vlastně i povinná literatura. Když jsme hru vytvářeli, říkala jsem si, že je to představení pro děti minimálně od dvanácti let nahoru. Jednou mě však přemluvila jedna škola, kde měli desetileté děti, a já byla velmi překvapena, co všechno z příběhu vyčetli. Co

všechno pochopili. Nepochopí sice, že naše děti byly dávány na převýchovu, to se jim musí vysvětlit, ale chápou, že ta holčička byla dána do nějaké rodiny, která jí v podstatě nechtěla. A že se touží vrátit domů. Na krajské přehlídce jsme hráli dokonce pro sedmileté děti a musím říct, že pocity Leni pochopily velmi přesně. A to za to stojí.

V čem tedy spočívá podle vás smysl vašeho představení?

Když se potom sdělí dětem, že to tak bylo a že se to tak vlastně dělo. Když zjistí, že naše rodiny zažívaly takové věci, řekla bych, že jim více dochází, co byla válka a nacismus. Mám pocit, že se na to čím dál tím víc zapomíná a že si děti zaslouží i podobné příběhy. Nejenom pohádky, kde se veselíme a radujeme, ale i témata, nad kterými je třeba přemýšlet.

Myslíte, že má vliv na vaši tvorbu lokalita, ve které žijete?

Ostrov pochopitelně byl v Sudetech a rodiny zde žijící jsou náplavy. Babičky a dědečkové našich dětí se přistěhovali po druhé světové válce. Byli sem odsunuti nepohodlní lidé, kteří museli pracovat v dolech. Taková je minulost ostrovských rodin. Myslím, že generaci současných dětí už tyto skutečnosti netrápí. Až když se jich zeptáte, odkud jsou prarodiče, dozvíte se, že jsou z jiných koutů Čech. Řekla bych však, že to, co je na tématu více lákalo, byl nacionalismus a příběh dívky. Hrajeme to již déle. Když jsme s tím příběhem začínali, začal se poměrně dost nacionalismus v České republice objevovat. Takže si to herci přinesli

s sebou. Musím se přiznat, že mě to docela překvapilo.

V tom, co děláte, co hrajete, jste výjimeční. Probíhá veškerá vaše tvorba v podobném duchu?

Před touto hrou jsme hráli „Už zase skáču přes kaluže“. Po představení, které jste viděli dnes, jsme nazkoušeli „Vstup do ráje zakázán“ od Jarmily Loukotkové. V loňském roce jsme odpočívali s humorem Humanistů od Ernsta Jandla a v letošním roce pokračujeme opět v závažných tématech. Děláme na Marku Hadonovi a jeho Podivném případu se psem. Za sebou máme i spolupráci s neslyšícími, kteří nám budou pomáhat s nějakými animacemi. Myslím si, že naše děti by si měly vyzkoušet všechno možné. Děláme různé druhy divadla. Jsme ZUŠ a tak říkám, že než mě opustí, musí poznat co nejvíc. Různé druhy divadla a různé přehlídky, aby si v budoucnu mohly vybrat, co chtějí dělat a aby u divadla zůstaly a aby je to bavilo.

Honza Švácha

Jak je to s tou Perníkovou chaloupkou?

■ Skupina turistů zabloudí na výletě a ocitne se v divadle, kde je očekáván divadelní soubor, který má zahrát dětem pohádku. Soubor nedorazil a paní ředitelka přemluví turisty, aby za herce zaskočili. Turisté si vzpomenou na své táborové zkušenosti, požádají o stůl a židle a pustí se do toho. Toto je výchozí situace inscenace Divadelního souboru Jitřenka Ostrava Perníková chaloupka, kterou na motivy klasické pohádky napsal Petr Spurný.

Režie (Petr Spurný) řečenou expozici jevištním děním ještě podtrhává a jednoznačně nám vysílá signál, že budeme svědky divadla na divadle, které využívá principy a postupy tzv. antiiluzivního a chudého divadla. Takto zvolený způsob divadelního jazyka ze své podstaty předpokládá, že na jevišti nepůjde tolik o samotné vyprávění pohádkového příběhu, v tomto případě Perníkové chaloupky, ale spíše o to, jakým způsobem se tento příběh bude scénovat, tj. hlavní téma inscenace se přesouvá z příběhu samotného na to, jak je předváděn, včetně základního vztahu a úhlu pohledu na původní předlohu nebo je minimálně této předloze rovnocenné. Ostravský soubor však,

bohužel, dle našeho názoru nabízené (a v úvodu avizované) možnosti takového inscenačního systému dostatečně ve svém pátečním rakovnickém představení nevyužil, respektive nevyužil je důsledně a vynalézavě. Přitom začátek jevištní produkce samotné Perníkové chaloupky byl poměrně slibný. Aktéři využívali svých „výletních“ rekvizit a kostýmních civilních prvků k poměrně vynalézavému a imaginativnímu scénickému řešení, např. ztvárnění lesa, se-

kyry, kácení stromů apod. Postupem času se ovšem tato kreativní rovina vytrácela až zmizela zcela a byla nahrazena spíše slovním humorem rozkolísané kvality a určeným spíše dospělejším divákům („copak jsem

a sympatický znakový systém v herecké složce vystřídala výrazná charakterizace hraničící s karikaturou (pojetí postav Ježibaby a Ježidědka). Nejsem také přesvědčen, že zvolenému principu, založenému mimo jiné na autenticitě, sluší veršované promluvy, které více odkazují ke stylizovanému divadelnímu projevu než k bezprostřednímu vyjádření. Více mě však mrzelo (a z následné diskuse bylo patrné, že nejen mě), že inscenátoři nezapojili do své hry dětské publikum a nemyslím tím zapojení za každou cenu interaktivně, ale jen faktem, že se ocitli nedopatřením v dětní naplněném divadelním sálu a hrají pohádku o Perníkové chaloupce právě jim, právě teď a právě tady. Ochudili se tak o jeden z nejdůležitějších fenoménů divadelního umění jako takového. Věřím, že si DS Jitřenka odvezl z letošní Popelky řadu podnětů pro svou další práci a že se s tímto sympatickým souborem opět brzy setkáme.

Milan Schejbal

nějaké dřevo“, „na rozdíl od tebe mám talent“, ředitelčin příchod se slovy „volali jste mě“, atd.), iluzivním popisem (mimo řád inscenace náhlá tma na jevišti popisující noc, když Jeníček s Mařenkou usnou)

Mácha jako encyklopedické heslo?!

■ Divadýlko na dlani Mladá Boleslav předstoupilo před publikum v Rakovníku s jasným cílem, který jest mj. uveden také v anotaci k jejich inscenaci „TAM NA SVÉ POUTI PO ZDRAVUJTE ZEMI“. Tam stojí: „Chceme, aby nechyběl humor, nadsázka, překvapivá pointa. Chceme trochu poučit, ale hlavně pobavit.“

Nutno říci, že sami o sobě by to nebyly nízké ambice, pokud by ovšem námětem a materiálem nebyl život a dílo jedné z největších postav české literatury Karla Hynka Máchy. Pak získává tato výše uvedená ambice trochu jiný kontext. Nejde pouze o jakýsi zaslužený respekt k jednomu z mála českých géniů, ale také o zvážení výběru prostředků, jimiž budeme budovat jeho příběh. Příběh, kde život a dílo má v pravdě kauzální souvislost. Příběh předčasně

zmařeného lidského života. Příběh hledání identity prostřednictvím své životní pouti. To zní závažně, avšak i takto poctivý a poučený přístup může být do značné míry, ale i do jistého okamžiku, budován pomocí žánru komedie. To znamená, že není nutné zapomenout na onu zábavnou funkci z výše uvedené anotace k inscenaci. Tato komedie však musí mít jistou kvalitu a výpovědní hodnotu, komentář interpretů a především vhodně zvolené divadelní prostředky, které jsou sice v anotaci již nadefinovány (nadsázka a překvapivá pointa), leč mnoho se nám jich nedostává anebo „jedou“ pouze ve verbální složce inscenace. Příběh mladých lidí, kteří se postupně objevují na jevišti a za-

čínají „spontánně“ hrát příběh o životě K. H. Máchy, není odůvodněný a není zasazen do konkrétního rámce, který by divákovi nastavil jasnou konvenci a vytvářel potenciálně další situace. Vidíme jakési scénky či výjevy ze života K. H. Máchy. Nesledujeme „obrazy“ z jeho života zasazené do kontextu jeho tvorby, ale je nám předvedeno „C.V.“ K. H. Máchy s vybranými fakty z jeho života. Bohužel nedochází k oblouku, který sami inscenátoři nabízejí, tj. od „školního“ despektu k absolutní a zároveň obyčejné lidské sounáležitosti a spoluúčasti v momentě jeho smrti. Byť jednotlivé výstupy na tématu let studentských nebo např. působení K. H. Máchy u divadla fungují z hlediska informačního, postrádají souvztažnost z jeho dílem a jeho aktuální životní situací. Zajímavý, a to nejen divadelně zvolenými prostředky, je samotný závěr inscenace. Obraz pokusu zachránit majetek při požáru stodoly, kdy Mácha hasí

obkročmo střechu a pobízení smrti vypije zkaženou vodu, která mu přinese smrt, je dále vygradována citací záznamu z průběhu mše, která proběhla k uctění jeho památky 17. listopadu 1836. Kde se i uzavírá jeho konfliktní vztah s Jungmannem, který se na slavnostní rekvie s úcty k Máchovi dostavil. Kdyby byla inscenace silněji budována tímto obrazivým směrem, nemuseli bychom sledovat životopis v přímém přenosu, ale mohli bychom se s Karlem Hynkem Máchou setkat „osobně“. A myslím, že potkat se s géniem a něco si s ním prožít, není nikdy na škodu. Nejen pro to, abychom se přesvědčili, že jsou to také lidé z masa a kostí, ale také proto, abychom je mohli zcela oprávněně reinstalovat do pomyslné síně českých elit. A přiznejme si, že jich zase tolik nemáme. Nicméně děkují za představení, neb si opět s chutí přečtu Máchův geniální Máj.

Jaromír Hruška

Leni běží o život

■ **Divadelní soubor HOP-HOP Ostrov si vybral k dramatizaci text Zdenky Bezděkové „Říkali jí Leni“. Poválečný příběh české dívky, která byla za 2. světové války odvečena na převýchovu do Německa. Děvčete, které nejen tělesně, ale především citově strádá, které tuší a ve svém tušení je postupně utvrzováno, že její kořeny jsou někde jinde.**

Téma hledání identity, vykořehnění, prahnutí po porozumění a vřelé lásce zpracovává režisérka a dramatičtorka Irena Konývkova nesmírně citlivě směrem k souboru, se kterým pracuje. V souladu s prostředky, kterými disponuje, redukuje jevištní události pouze na nezbytné minimum. Dostává se tímto až do polohy věčného konstatování reality, která hlavní hrdinku obklopuje. Nepouští se do složité interpretace situací, ale soustředí se na jejich až syrovou rekapitulaci. Pro tento přístup nachází oporu ve výkladu jednání Leni, která veškerá příkoří a citovou deprivaci přijí-

má věčně a v podstatě nečekaně trpělivě. Toto vše je umožněno pozoruhodným hereckým výkonem hlavní představitelky Markéty Aranyossovové, jejíž strukturovaný výkon je hlavním kladem inscenace. Aranyossovová je schopna zveřejňovat podstatné motivace, komunikovat o své situaci v každém okamžiku. Nedělá jí problém ani potřebný odstup ve správném okamžiku a v neposlední řadě ani adekvátní hodnocení... Ani jednou se během představení nenechá zlákat na cestu citového vydráždění diváka.

Herecké prostředky jejích kolegů slouží (v nejlepší smyslu

slova) tomuto záměru. Výklad ostatních postav je zcela účelně redukován na nezbytné minimum. Každá postava je charakterizována výrazným rysem, nebo souborem takových znaků. Pro inscenační záměr není potřeba, aby divák měl k dispozici veškeré informace o zázemí všech postav a jejich motivacích. Naše pozornost je záměrně koncentrována na realitu Leni. Další rovina inscenace je tvořena vzpomínkami Leni. Vzpomínkami na život se svou skutečnou rodinou v Čechách. Zamíženým vědomím. Hlasem krve, pradůvěrou... Tyto sekvence scénuje režisérka stylizovanou choreografií v „druhém plánu“ s použitím modrého světelní. „Zamížeností“ vzpomínek – podpořená bílými „anonymními“ maskami – buduje kontrast se syrovostí realizace „reálného“ plánu.

Obě tyto roviny jsou podpořeny téměř bezchybným zacházením se světelným parkem a v neposlední řadě výběrem hudby. Volbou interpretů jako je Iva Bittová a Čechomor je nejen posíleno téma solitérství hlavní hrdinky, ale současně osvobozuje čtení inscenace od konkrétních dějinných událostí.

Kombinací použitých postupů dochází nejen k neustálému udržování napětí v hledišti, ale především k jakési postupné akumulaci emocí. Inscenace důmyslně brání průtři sentimentu, tedy jevu, který je u takovéto látky hojně zneužíván. Především díky této emoční zdrženlivosti v průběhu představení je nám umožněno v závěru – kdy se Leni setkává se svou maminkou – dojít ke katarzi mnohem silnější, a otevírá se prostor k uvažování o tom, jaké drama ty dvě čeká.

René Vápeník

Byla to nejistá sázka

■ **Petr Spurný je hercem a zároveň režisérem divadelního souboru Jitřenka Ostrava, který nám uvedl páteční ráno svéráznou verzi Perníkové chaloupky v moderním kabátě. Ještě než se stačíme posadit, nabízí tykání a prosí mě, abych celý rozhovor brala s velkou nadsázkou. Během následující čtvrt hodiny mi to ještě několikrát připomene.**

Na semináři jsi uváděl, že jste dřív byli zvyklí na velkou výpravu. Bylo těžké přejít na minimalistický způsob divadla?

Spíš zajímavé. Byla to nejistá sázka, protože v životě jsme takové divadlo nedělali. Jednou jsme tu byli s výpravnou pohádkou „Příběh nejen tygří“, měli jsme dvacet praktikáblů, spoustu palem, barvy tam hrály, hodně zelené. Prostě džungle, tygři, přišla princezna i drak a bylo to opravdu super, hrozně mě to bavilo. A do toho jsem viděl divadlo, kde hráli v tepláčkách. Řekl jsem si pfff, to se mi nelíbí. Ale pak to na různých přehlídkách vidíš čím dál víc, tak jsme si řekli: pojďme jinak, pojďme to zkusit a zjistit, co na tom všichni vidí. A otestujeme si, jestli děti mají takovou představivost, a zjistili jsme, že mají, což je úžasné. Za lidmi vidí stromy, místo stolu vidí perníkovou chaloupku... je fantastické, že dokážeme něco takového předat.

Co říkáš na kritiku poroty?

No, pana Hrušku jsem nepochopil. Ale pan Schejbal byl v pohodě, ten myslím uhořel hřebíček na hlavičku. Když sama hraješ, tak spousta věcí nevidíš a chce to druhé oči. Vždycky je dobré si z toho něco vzít, ale nedramatizovat. Spíš mě překvapila reakce dětí ze seminářů, protože přímo na jevišti vnímám, že se baví, nebo mi tak aspoň přišly. Snažil jsem se nebyť prvoplánový, žádné kopání do zadku, ať to není laciné. Takže jestli se tam děti bavily, tak mám fajn pocit. Překvapilo mě, že nakonec řekly, že je představení nebavilo, a že je to nuda. Ale všechnu kritiku беру pozitivně, už jsem tu po čtvrté a byl jsem mnohokrát strhán, letos byl rozbor mnohem klidnější.

Takže sis do budoucna vzal jejich rady k srdci?

Co se týče uvažování do budoucna, stíráš podněty – reakce publika, poroty, tisíc hlav,

tisíc očí, tisíc názorů. Kdybych měl pořád postupovat jenom podle toho, co mi ostatní říkají, neudělal bych nakonec nic. Ale do budoucna je určitě dobrý o tom vědět. Ponaučení si беру ohledně toho světla a taky, že by tam měla být větší reakce na děti. Představení je už hodně zajaté a změny se dělají těžko, hraje ho už asi rok a půl, ale do budoucna, proč ne? Děláním i pouliční divadlo, a vím, že přímá práce s publikem není nic lehkého. Rozdivočít děti zvládne člověk velmi rychle a jednoduše. S přímou reakcí na děti nemám problém, ale představení musí být nějak stavěno, koncipováno. Tam si hraje s dětmi, řekneme pojďte k nám, pojďte do toho zasahovat, můžete si říct co chcete. I takové představení dělám, ale tady jsem to nechtěl.

Co vaše domácí publikum?

Momentálně nám asi na tři roky rekonstruují kulturní dům (zaplatit pámbůh za to!) takže teď fungujeme spíš v azylu. I to byl důvod, proč jsme vybrali takovouhle pohádku, protože nemáme ani moc možností zkoušet, zkoušíme různě, kde se zrovna dá. Ale publikum je na nás

zvyklé, Jitřenka má šedesátiletou historii, takže když jsou nedělní představení, děti nám tam opravdu chodí v košíčkách, malých kravatkách, malých motýlčích a ve fracích. Je to pro ně už trochu folklor, že se jde do divadla, to je super. A máme i podporu města, počítají s námi a spolufinancují nás, což je perfektní. Takže podpora je skvělá.

Zaměřujete se pouze na nejmladší diváky, nebo jste zkoušeli i něco pro starší?

Hráli jsme Pejska a kočičku pro ty nejmenší, ale pak taky třeba Willyho Foga, pro diváky tak od patnácti let, a teď mám od pana Schejbalu scénář „Jak jsem vyhrál válku“, není to až tak pro děti, ale od těch patnácti se to dá. Takže nejsme čistě zaměřeni na malé děti, spíš taková všehochuť. Dramaturg u nás není, záleží na tom, s čím rejza přijde.

Ráchel Duchková

PROGRAM:

Sobota 9. listopadu 2013

10.00 – 11.05 hodin

KDS EFFRENATA Žďár nad Sázavou /
Tomáš Pěkný

Havrane z kamene

SÁL KULTURNÍHO CENTRA

15.00 – 15.30 hodin

BUDETO! SZUŠ Trnka Plzeň /
M. Hübschmannová, M. Ston a soubor

O Jančuškovi a Marčušce

INSPIRATIVNÍ PŘEDSTAVENÍ

19.00 – 20.00 hodin

Malé divadlo České Budějovice / Petr Hašek
Popelka / ... z krejčovského salónu

Anketa:

Kdybyste měli Popelčiny tři oříšky, co byste v nich chtěli najít?

Jan Staněk, Rakovník

Jsem člověk, který má všechno a zároveň nic. Nemám síce jistotu, ale nestěžuji si.

Jakub Parobek, Rakovník

Za prvé bych si přál světový mír, za druhé bych chtěl, aby se všichni měli strašně moc rádi a aby nebyl hlad v Africe.

Rumová víla, Karlovy Vary

Prince i s bílým koněm, domeček z nepalované hlíny a nějaké divadelní angažmá.

Natálie Vaicová, Krušovice

V prvním zdraví, ve druhém gramofon a ve třetím housle od Stradivariho.

Markéta Jašová, Třebíč

Chtěla bych splnit jedno přání mojí babičce, která si přeje na zahradu fíkovník. Pak svému příteli, jenž by chtěl zažít nějaké úžasné divadlo. A nakonec bych chtěla, aby byli všichni šťastní.

Barbora Šabadová, Senomaty

Já všechno mám.

Jiří Novotný, Praha

Něco strašně dobrého, já rád mlsám, nebo něco, co by mě velmi pobavilo a jelikož jsem nadšený ochotník, tak nějakou roli, která by mi sedla.

Milena Jochymová, Ostrava

Budu tendenční. Asi hodně zdraví.

Lucie Peterová, Rakovník

Kouzelné oříšky neexistují. A kdyby existovaly, lidé by jich zneužívali.

Kateřina Kosová, Ostrava

Nějakého krásného hodného chlapa.

Popelka Rakovníková, Milha přede mnou, mlha za mnou

Já už jsem jedny oříšky měla. Našla jsem v nich šaty na ples, kde jsem potkala svého vyvoleného. Ach, jak já jsem zamilovaná!

Jirka Štraub

Románci

„Na, zkus tohle, tohle je nejlepší věc, která existuje! Poslouchej to, čti to, dívej se na to, vyznávej to, já to vyznávám a budu ti o tom mlít stále a stále dokola!“ Představte si nějakou věc, třeba kvalitní knížku. Sice jste ji nečetli, ale trochu ji znáte, znáte i autora, který ji napsal, a víte, že v jejím případě se jedná o kvalitní literaturu. Takovou, kvůli níž byste obětovali celé proslulné odpoledne jen proto, abyste si ji mohli přečíst. Ale nemůžete. Nemluvíme tady o časové tísně, nýbrž o nechuti. Ta kniha je totiž tak dobrá, že se z ní stal kult. Na každém rohu potkávejte lidi, kteří se oblékají jako postavy v ní, mluví jako ony, pořád se k románu hlásí, pořád o něm vypráví... Z té knihy je takový kult, že se ko-

lem ní vytvořila nová sorta lidí, nová škatulka. Máme diskanty, fotbalisty, hopíky, emaře aj. K nim se přidají – inu, řekjeme jim zatím – románci. Jsou jich plné ulice, potkáváte je na každém rohu, masmédiá z nich dělají komerční popkulturu, už vám lezou na mozek. A z těchto důvodů si knihu nikdy nepřečtete. Ona sorta je vám nesympatická, nechcete s ní mít nic společného. Je vám jasné, že román je vynikající, fenomenální, hodnotný, ale do ruky ho nevezmete. Proč? Je to jako kdyby vám v každé hospodě cpali jedno a to samé jídlo, básnili by vám o něm a vy ho považujete za vynikající. Jenže díky tomu, že ho jíte všude možné, si ho doma už neuváříte. Co vede lidi k tomu, aby

takhle přistupovali ke kultům, fenoménům. Co je vede k tomu, aby pozérstvím zabíjeli jejich skutečnou hodnotu. Nemluvíme tady o fanouškovství. Mluvíme tady o lidech, jež obdobné sorty vyhledávají, aby se k nim mohli přiřadit a byli tak zajímaví. Vyčkejte pár let a garantuji vám, že románky se budou stávat jedinci, kteří knihu ani nečetli. A dokonce budou zapomínat na to, že jejich vyznání z nějaké knihy vychází. Můžeme jim něco takového ale zazlívát? Proč tak činí? Aby byli zajímaví? Proč chtějí být zajímaví? Jsou zmatení. Neuvědomují si, že jejich originalita závisí právě na jejich jedinečnosti, již nedosáhnou díky tomu, že budou slepě následovat pravidla škatulek. Hledají sami sebe. Říká-

te si, že tu mluvíme o dospívání, jenže většina z nás se hledá celý život. V životě bych neřekl křivé slovo proti románkovi, který si knihu přečetl, zná ji jak své boty, nějak mu pomohla a z celého srdce ji miluje. Kdyby takový byl každý románek, hned by jejich sorta vypadala jinak. Jenže to se asi nikdy nestane. Protože zmatených hledajících se jedinců je hodně. Dopřejme jim tedy nějaké útočiště a opěrný bod. Někteří se díky němu najdou. My si zatím doma otevřeme knihu a ani o ní zatím nemusíme nikomu nic říkat.

Jirka Štraub

Místo hračky rýmovačky

Jitřenka je holka chytrá, a tak včera vzala z jitra

na chaloupku z perníku netradiční taktiku.

Pak Divadýlko na dlani povinnou četbu dohání,

školáků ví odteď tucty, jak byl Mácha týpek hustý.

Tuze nás nadchla tajenka, že Leni je Alenka

a spát jsme šli spokojení, že odteď už ztracená není.

-rad-

VhledDD VhledDD VhledDD VhledDD VhledDD VhledDD

A ze skečů vzešla hra

■ Divadýlko na dlani přivezlo z Mladé Boleslavi hru poskládanou ze střípků života Karla Hynka Máchy. Tihle nadšenci se zabývají tvorbou skečů o spisovatelích, básnících, hudebních skladatelích a významných osobnostech. Zaměření jsou hlavně na 19. století. Jak dospěli k tomu, že dali dohromady kousek „Tam na své pouti pozdravujte zemi“ a jak jejich hru vnímá mladé publikum, se rozhovořil režisér inscenace a herec Petr Matoušek a učitel s plnovousem Radek Kotlaba.

Vybrali jste si hru o životě a díle Karla Hynka Máchy. Proč zrovna on? Máte k němu takový srdcový vztah?
Petr: Já bydlím přímo v Bělé pod Bezdězem. Přes deset

let děláme turisticko-didaktické putování Máchovi v patách, kde vznikla řada krátkých scének, jimiž akci zahajujeme a ukončujeme. Nechtěli jsme, aby zanikly, zmizely, a tak jsme

část vzali a udělali z ní takovéhle pásmo, kabaret.

Na začátku hry mluvíte o povinné školní četbě. Myslíte si, že věc jako povinná četba děti od klasické literatury spíš odradí?

Petr: Děti odradí spíš prezentace oné četby. Kdyby se dělala způsoby, jaké používáme my, třeba by i četly.

Na školách nám spisovatele většinou prezentují jako šedé stíny minulosti. Vy ale představujete Máchu především jako člověka. Dokážou se pak děti s jeho dílem lépe sžít?

Radek: Podle mě Máchu nezachnou čist rovnou, ale zůstane v nich nějaké semínko, povědomí o tom, že někdo takový existoval. Pro ně je tahle forma jiná, jelikož básník najednou nepředstavuje jen odstavec v učebnici literatury, který se děti našrotí a pak jim vypadne. Tady jim zůstane něco, co se jim zadrápne do hlavy a k čemu se v budoucnosti třeba vrátí. Je-

den můj učitelský kolega řekl, že děti mají cedníkové vědomosti. Ony večer nabírají informace ze sudu vědomostí a pak běžít ráno ukázat, co jim tam ještě zbylo. Mám pocit, že jim dáváme hrubší zrnka, jež v cedníku zbudou. Nedělám si iluzi, že získají nějaký ucelený celek informací, ale jedná se o kousky, na nichž mohou v budoucnu stavět.

Je pro vás těžší dělat životopisnou hru nebo činohru klasického typu?

Petr: Životopisné představení děláme poprvé. Nic jiného nemáme. Dělalí jsme večery s recitací a předčítáním, ale že bychom dělali životopisy – ne. My k Máchovi máme opravdu desetiletý vztah.

Radek: A ještě obráceně. Já si nemyslím, že u nás jsou naše projekty zakotvené životopisem, ale regionem. Děláme akce, které vycházejí z místa. Nejen Máchu, jenž v regionálních motivech převládá.

Jirka Štraub

Bulvár

Přízrak ohrožoval herce

Během první inscenace se včera už potřetí objevil záhadný vzkaz, tentokrát na dveřích k dámským záchodům ve foyer. Hlavním tématem byla opět výčitka režisérovi, tentokrát přímo jmenovitě, že Tylda neobsadil do představení Fimfárum, které jsme měli tu čest shlédnout předcházejícího

večera a již téměř tradičně obsahoval pohrůžku, že opět užije angíno-chřipkové kletby, nedostane-li možnost si zahrát. Ze vzkazů lze s jistotou vystopovat tento motiv: Tylda se platonicky zamilovává do divadelních režisérů, od nichž žádá roli ve hrách, které jsou tou dobou na

repertoáru a k dosažení svého cíle užívá vydírání prostřednictvím onemocnění postihujícího především dýchací cesty a hlasové ústrojí – pro herce dvě nejdůležitější oblasti. U toho však nezůstalo. Včera jsme uveřejnili za dramatických okolností pořízenou fotografii, zachycující strašidlo na jedné z lávek nad jevištěm. Avšak dnes, během zkoušky druhého z dnešních vystoupení, se zjevila přímo hercům na jevišti. Protože Honza Švácha je úžasně pohotový fotograf, byl ve správný čas na správném místě a čírou náhodou měl zrovna v ruce zapnutý, nabitý a odjištěný fotoaparát, podařilo se mu zvěčnit i tento moment. Přízrak údajně žádný zvuk nevydal, pouze nabídl šokovanému herci ruku k políbení. Jeho kolegyně však zareagovala nesmírně duchapřítomně, když ho téměř uhranutého okřikla, ať na takovéto vydírání v žádném případě nepřistupuje a sama se

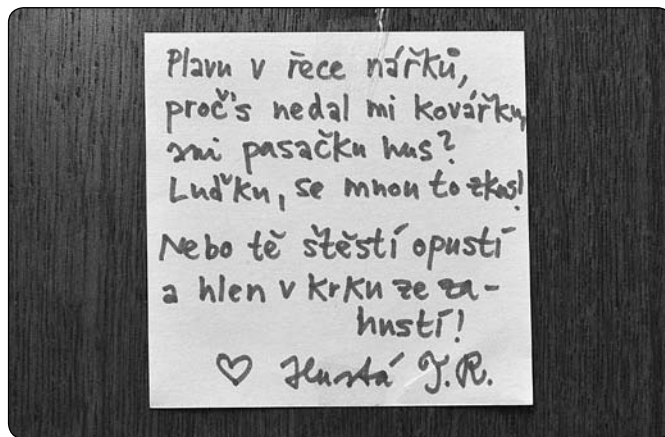
pokusila ducha dotknout. Podle výpovědi očitých svědků však její ruka prošla jakoby skrz mlhu a Tyldě nikterak neublížila. Právě tento moment se Honzovi podařilo zachytit na zmiňované fotografii. Tylda se údajně pomalu a výhružně otočila čelem k herečce, načež byla doslova „ta tam“. O této události jsme se dozvěděli až v průběhu odpoledne a v přesvědčení, že to je pro dnešek z paranormálních jevů vše, jsme se už věnovali pouze nedocenenitelné fotografii. Musíme však přiznat, že tím jsme rakovnického ducha lehkomyšlně podcenili. Tylda se totiž, pravděpodobně frustrovaná neúspěšným pokusem během zkoušky, odhodlala ještě ke třetímu kousku. Zhruba deset minut po konci večerního představení, se totiž chodbami, zákulisím a dalšími prostory nezlehčil její hlas. Něco takového nikdo z naší redakce ani ve snu nečekal, proto jsme byli naprosto nepřipraveni

tento proslov zaznamenat. Záchrana nám byla neuvěřitelná náhoda, která si za prostředníka opět zvolila Honzu. Ten totiž právě v tu chvíli zpovídal poslední ze včerejších souborů pro rozhovor a podařilo se mu tak nahrát hlas na aktivní diktafon. Bohužel, kvůli ruchům, které se zrovna ozývaly v bezprostředním okolí není celý záznam k rozluštění, ačkoli jsme se tím trápili celý páteční večer až hluboko do noci. Zde jsou útržky, které nám byly srozumitelné: MYSLELI JSTE SI, ŽE MĚ ZASTAVÍTE, KDYŽ.....JSEM NEŠKODNÁ, DOKUD JSEM TĚM VAŠIM PISÁLKŮM NEUKÁZALA NA ŽIVO SE VŠEMA STRAŠIDELNÝMA FIGLAMA, CO UMÍM!.....

NEDÁM VÁM POKOJ, DOKUD MĚ.....BUDU.....KLETBY, BUDU VÁM POLEPOVAT DIVADLO DOPIŠY, BUDU SE VÁM ZJEVOVAT ZA OKOLNOSTÍ, KDY MĚ BUDETE NEJMIŇ.....JÁ JSEM TYLDA, A POKUD NECHCETE POZNAT MŮJ HERECKÝ TALENT, UKÁŽU VÁM, ŽE.....JSEM VŠUDE....., V ZÁKULISÍ, NA LÁVKÁCH, V KC, V BARU, VE FOYER, A.....ODKUD MĚ NEMŮŽETE VIDĚT! ALE PAMATUJTE SI, JÁ VIDÍM VÁS!

Následuje dlouhý a skutečně zmrazující smích. Zjistili jsme, že tento hlas slyšelo mnoho účastníků Popelky, ale mnoho z nich si neuvědomilo jeho pravou povahu, většinou se domnívali, že se jedná o zkoušku

na jevišti, nebo problém zvukové techniky. Pokud se mezi účastníky najde někdo, kdo děsivý hlas nejen slyšel, ale zapamatoval si některou z částí, kte-

rá nám chybí, prosíme ho tímto o pomoc a doplňující informace. Kontakt: Škvíra pod dveřmi v redakci Kukátka.

-rad-

Pohádka pro dnešní den

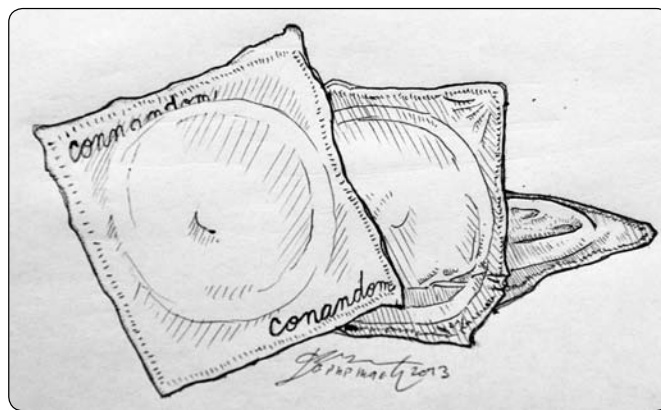
Netradiční výchovné problémy SP

Otec je magor. Už jako fakt. Pozoruju to tak třetím rokem a je to horší a horší.

Začalo to asi těma výbuchama vzteku, co měl, když jsme ještě bydleli s mámou. Nejdřív to bylo nenápadné kritizování společnosti. Třeba u nedělního obědu začal vyprávět, že rybáři jsou vrazi. Máma pak toho pstruha už nikdy neudělala. Kromě rybářů začal otec postupně nesnášet: všechny lidi, co jí maso (vrahy), automobilisty (zamořují přírodu), matky s kočárky (chodí hrozně pomalu), tanečnický (myslí jenom na sex), vinaře (alkohol je metla lidstva), vesničany (jsou to burani), svoje kolegy v práci, sousedy na ulici a vlastní matku. Protože moje matka měla ráda řízky, s nostalgií vzpomínala, jak mě vozila v kočárku, závodně tančila, občas si dala dvojku červeného, pocházela z vesnice a svoje kolegy v práci měla za nejbližší přátele, rozhodla se, že od otce odejde. Což se neobešlo bez hysterických scén, kdy otec vyhrožoval, že se oběsí a řval na matku, že je coura a že mu stejně nasazuje parohy s jedním ze svých tanečnicků. A pak se rozešli. Rozdělili si barák, máma zůstala v něm, aby se mohla starat o otcovu matku, která bydlela v dolním bytě. Otec dostal peníze a mě. A stal se z něho mesiáš. Že jako asi půjde příkladem a spasí lidstvo.

Všem ukáže, jak se má žít.

Takže jsme se přestěhovali do téhle hrozné díry jménem Zhoř. Kolem je všude les, nejbližší autobus zastavuje dva kilometry od naší samoty, což je teda terno, zvláště v zimě, když je na cestě led.

Otec se stal bylinkářem. A vrcholovým sportovcem k tomu. Ve zdravém těle zdravý duch, chacha. „Jestli si ti umělci myslí, že jim to na osmistovce neukážu, tak to něco uvidí!“ Každý ráno vstane v pět a jde běhat „desítku“, tedy deset kilometrů. Takže třikrát les tam a zpátky. Při té příležitosti pak venku nasbírá byliny, kopřivy a podobný strašnosti, a to pak doma suší pověšený na takovém špagátu nad kredencem. „Budeme hrozně bohatí, víš, to je takovej můj vynález, uděláme biočaje a budem to prodávat

těm blbcům z Prahy, voni se potom utlučou. Tak pojď, jdem na ty pytlíky.“ To je poslední dobou jeho nejčastější věta. Na moje námitky, že bych se měl učit do školy, vůbec nereaguje. Takže tak jsem dopad.

Ještě jsem chtěl poznamenat,

že poslední dobou je taky sto procentní vegetarián a nově vymyslel, že si nebude prát oblečení, protože v potu tělo přirozeně regeneruje.

Tak to jen na úvod.

Nejčerstvější událost bych nazval: „pozor na úchyláky, jsou všude“. Ráno si mě vzal bokem a vyprávěl mi tragickým hlasem historku o údajných prodávacích hrnců Zepter (aneb všichni lidi), co zabili a okradli osmdesátiletou důchodkyni (aneb asi já), která jim neopatrně otevřela. „To není sranda. Tady na samotě by ses o pomoc nedovo-

lal. Co bys jako dělal, když na tebe pak chlap vytáhne kudlu, no?“ Díval jsem se asi málo zaujatě. „Nečum jak dement. Co bys dělal?“ Můj pohled na mobilní telefon si vyložil jako provokaci. „A komu bys chtěl volat? Já budu na druhým konci Bukové! Podívej se, chlapec, zákaz, jasný? Kdyby někdo zvonil, ignorovat, neotvírat. A uklid si ten bordel v pokojí!“ Natočil si do lahve vodu, obul se a šel běhat. Dveře radši zamknul na dva západy a začloul s nimi, aby měl jistotu, že se zámek fakt otočil. Zůstal jsem doma sám. Celý dopoledne jak ve vězení. Přemýšlel jsem, co asi dělají kluci od nás za třídy. Jestli třeba někde hrajou fotbal, nebo si zas někdo tajně „půjčil“ cigára a v maringotce je kouří a vedou chytrý řeči. Mimochodem, kdybyste to nevěděli, kuřáci jsou taky metla lidstva a nejmenovaný člověk na tu léčbu rakoviny rozhodně nepřispíval, neměli hultit.

Tak se z toho všeho tady vypisuju a je mi trochu líp, mám pocit, jak kdybych si povídal s kámošem. Aspoň něco.

Hele, milý deníčku, chacha, asi budu končit. Ten fotr je vážně prorok. Někdo zvoní. Ty krásno, tři mladý holky. Co asi chtějí? Hele, tak čau, jdu otevřít. Ještě, že vím, kde jsou náhradní klíče!

-sue-